

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Art. VI. Convelluntur fundamenta adversæ sententiæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

inveniant. Quæ omnia verba (quæ mentem Concilii clare exponunt, ipsūque loqui solūm de gratis extrinsecis, seu beneficiis gratuitis ordinis naturalis, apertè declarant) omisit etiam præfatus Auctor.

Ad do quod postquam idem Concilium ex recitatis verbis Apostoli, inculcit Deum nulli genti gratiã suã deesse, & dixit: *Imputandus est ulli genti gratiam suam subtraxisse*: ut explicet quanam sit hæc gratia præveniens, statim subjungit: *Verum cum gentes id quod de Deo cognosci potest, manifestum habuerint, quod Deus illis per GRATIAM PRÆVENIENTEM MANIFESTAVERIT, nec tamen eam cognovissent Deum, sicut Deum glorificaverunt, aut gratias egerunt, sed evanuerunt in cogitationibus suis, factum est ut gentes DEI GRATIAM contempserint ac repudiantes, dimissa sint ingredi vias suas.* Ex quibus verbis; quæ etiam Richardus subtrahit, liquet Concilium nomine gratiæ prævenientis, omnibus infidelibus concessã, nihil aliud intellexisse, quàm pulchritudinem universi, in quo tanquam in speculo divina attributa relucunt, atque beneficia naturalia, quibus homines ad Dei cognitionem & amorem extrinsecè & objectivè moventur ac excitantur.

§. VIII.

Quæ ratio desumpta ex natura peccati mortalis breviter exponitur.

Præter argumenta jam exposita, probari potest conclusio ratione desumpta ex natura peccati mortalis, cujus essentia cum consistat in hoc quod avertat ab ultimo nostro fine supernaturali, multo magis, quantum est de se, nos avertit à mediis quibus revertatur ad illum finem: ubi enim non est jus ad finem, multo minus ad media, inter quæ potissimum gratia numeratur: Ergo homo per peccatum mortale incurrit debitum carenti omnibus mediis ad salutem conducentibus.

Præterea peccatum mortale, cum sit morbus lethalis animæ, causat ejus mortem spiritualem, ipsamque principium vitæ supernaturalis destruit, ut egregie expendit Augustinus serm. 6. de verbis Domini cap. 1. his verbis: *Sicut anima est vita corporis, sic vita animæ Deus: sicut expirat corpus, cum anima non emittit: ita expirat anima, cum Deum amittit: Deus amissus, mors animæ; anima emissã, mors corporis.* Sicut ergo mortuus non exigit quod ei datur aut debeatur principia motuum & actuum vitalium ordinis naturalis; ita homo in peccato mortali existens, nullum habet jus ad auxilia gratiæ, quæ sunt principia motuum & actuum vitalium ordinis supernaturalis, sed meretur illis privari in pœnam præcedentis peccati. Quod si Deus ex sua misericordia aliud præstet, & hæc auxilia peccatori tribuat, tunc præter ordinem in illo supernaturali ordine operatur, ut docet D. Thomas 3. con. Gentes cap. 161. his verbis: *Licet autem ille qui peccat, impediatur gratia præstet, & in quantum ordo rerum exigit, gratiam non deberet recipere; tamen quia Deus præter ordinem rebus inditum operari potest, sicut cum cæcum illuminat, vel mortuum resuscitat, impediatur gratia præstatur, auxilio suo prævenit.* Quod si Deus præter ordinem operatur, quoties gratiam homini qui est in peccato mortali largitur: ubi est lex dandi infallibiliter gratiam saltem sufficientem homini bene morali-

Tom. II.

ter operanti ex viribus naturæ, quam in Deo Adversarii fingunt?

ARTICULUS VI.

Convelluntur fundamenta adversæ sententiæ.

§. I.

Exponuntur quadam testimonia Scripturæ & SS. Patrum.

IN primis objiciunt Adversarii illud Joannis 1. *Illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.* Quod non solūm de illuminatione rationalis luminis, sed etiam de illuminatione per gratiam, intelligunt Chrysostomus homil. 7. in Joan. Cyrillus Alexandrinus lib. in Joan. cap. 11. & D. Thomas ibi lect. 5. in medio: Ergo omnes homines supernaturalem illustrationem recipiunt, & consequenter nullus est reprobus cui negetur à Deo auxilium supernaturale sufficiens ad salutem.

Præterea, sæpè in Scriptura Deus omnes ut ad se veniant invitatur: *Matth. 11. Venite ad me omnes qui laboratis.* *Isaia 55. Omnes sitientes venite ad aquas.* *Matth. 22. Quoscumque inveneritis vocate ad nuptias.* Hæc autem generalis invitatio, & vocatio Dei, vana esset, si gratiam saltem sufficientem ad fidem & salutem omnibus non conferret: Ergo &c.

Ad primum respondeo ex D. Thoma super cap. 1. Joan. lect. 5. Illuminari per Verbum dupliciter intelligi posse: Primò de lumine cognitionis naturalis, de quo Psalmo 4. *Signatum est super nos lumen vultus tui Domine.* Secundo de lumine gratiæ, de quo *Isaia 60. Illuminare Jerusalem quia venit lumen tuum.* Priori modo intelligendo, omnes homines in hunc mundum venientes, per Verbum illuminantur: omnes enim intellectum recipiunt, qui est lumen naturalis rationis, derivatum à Verbo: intelligendo autem secundò modo, tripliciter explicari potest quod Deus illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Primò cum Origene, de omni homine veniente in hunc mundum, non per solam creationem, sed in Ecclesiam per fidem; & sic verum est omnem hominem in hunc mundum, id est in Ecclesiam per fidem venientem, per Verbum illuminari lumine gratiæ. Secundo ex Chrysostomo, accipièdo adventum in mundum, pro creatione: nam etiam in hoc sensu verum est omnem hominem venientem in hunc mundum, à Verbo illuminari, quantum est de se, id est secundum voluntatem antecedentem, ex qua non sequitur omnes in se recipere supernaturalem illustrationem, ut constat ex supra dictis. Tertio ex Augustino exponitur, ut ly *omnem* sit distributio accommodata, & sensus fiat: illuminat omnem hominem, non simpliciter, sed omnem qui illuminatur, quia nullus nisi à Verbo illuminatur lumine gratiæ. Ita D. Thomas ferè de verbo ad verbum ibidem: ex quibus patet, quàm falsò contra nostram sententiã in commentario hujus loci ab Adversariis adducatur, cum nihil pro illa expressius ibi docere potuerit.

Ad alia testimonia generalia, atem divinæ vocationis indicatã, dicatur illa intelligi de vocatione ad legem, quæ ad omnes homines aliquo modo se extendit. Nam ad legem naturæ omnes venientes ad usum rationis vocantur, Ad legem au-

tem gratia, quantum est ex parte Dei, omnes secundum voluntatem antecedentem, non autem secundum voluntatem consequentem & efficacem; cum lex gratia, seu supernaturalis, omnibus non fuerit promulgata, sed ab aliquibus invincibiliter ignorata, ut constat in infidelibus negativè, de quibus supra.

Secundò opponunt Adversarii testimonium 206 D. Prosperi, vel Authoris operis de vocatione gentium, qui inter opera D. Ambrosii tomo 4. habetur. Nam ille Author. lib. 2. cap. 10. hæc scribit: *Elaboratum est quantum Dominus adjovit, ut non solum in novissimis diebus, sed etiam in cunctis retro seculis probaretur gratiam Dei omnibus hominibus adfuisse: providentiâ quidem pari, & bonitate generali, sed multi modo opere, diversâque mensurâ, quoniam sive occultè sive manifestè, ipse est (ut ait Apostolus) salvator omnium, maxime fidelium. Et rationem assignans subiungit: Dicendo enim quod est Salvator omnium hominum, confirmavit bonitatem Dei super universos homines esse generalem; adjuvando autem, maxime fidelium, ostendit esse partem generis humani, quæ merito fidei divinitus inspiratæ, ad summam atque æternam salutem, specialibus beneficiis provehatur. Ergo ex mente D. Prosperi, Deus omnibus hominibus, etiam infidelibus, auxilia ad salutem sufficientia impertitur.*

Huic testimonio in primis responderi potest, 207 D. Prosperum, vel huius operis Autorem, loqui per distributionem accommodam temporum & hominum, & solum intendere, nullum fuisse retro seculum, in quo aliquibus hominibus gratia supernaturalis concessa non fuerit, unde ibidem ait. *Nulla pars mundi ab Evangelio vacat Christi, & licet illa generalis vocatio non quiescat, tamen etiam ista specialis, jam universis est facta communis. Ex omni genere, ex omni conditione adoptantur quotidie millia senum, millia juvenum, millia parvulorum &c.*

Vel secundò dicatur: omnibus hominibus 208 supernaturalem gratiam adfuisse, ut oblatam in communi, licet non in omnibus in particulari receptam. Sic autem intelligendum esse, constat ex eo quod præsentiam gratiæ probat, quia Deus est omnium Salvator: ex hoc autem principio non potest colligi præsentia gratiæ, ut in omnibus intrinsecè recepta, sed solum ut oblata ac preparata in communi, ut antea exposuimus.

Denique obijciunt Recentiores quædam S. 209 Thomæ testimonia, in quibus videtur admittere gratiam sufficientem omnibus communem. Nam 3. contra Gentes cap. 159. ait: *Deus quantum est in se, paratus est omnibus dare gratiam: vult enim omnes homines salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire. Et in caput 12. Epist. ad Hæbreos lect. 3. Gratia nulli deest, sed omnibus, quantum in se est, se communicat. Et 1. p. quæst. 49. art. 2. ad 3. Deus non desinit ab agendo quod est necessarium ad salutem.*

Respondeo hæc & similia testimonia, quæ inutiliter congerunt & accumulunt Adversarii, ne leviter quidem militare contra nostram sententiam: quoniam in his locis S. Doctor solum intendit declarare, Deum per voluntatem antecedentem omnibus hominibus offerre seu preparare auxilia seu remedia ad salutem sufficientiam; nam pro omnibus instituit sacramenta in Ecclesia, & pro omnibus Christum misit, & illius merita decrevit, quæ sunt ex se sufficientia ad salutem; non dicit tamen illa media & auxilia, per

voluntatem illam generalem omnibus esse applicata, & in omnibus intrinsecè recepta; imò fertim 2. 2. quæst. 2. art. 2. ad 1. ubi aperit docet auxilium necessarium ad credendum & diligendum Deum; quibusdam in penam peccati præcedentis, saltem originalis, in statu naturalis præse denegari.

§. II.

Solvuntur argumenta à ratione petita.

Objicies primò: Si Deus aliquibus non committit infidelibus: Sed istis auxilia sufficientia, committuntur: Ergo nulli homini talia auxilia denegantur. Major patet ex supra dictis, Minor probatur primò. Singulis gentibus sunt præficti Angeli custodes, ut docet communis sententia infra quæst. 113. At nisi Angeli excitare possent infidelibus & infidelibus illustrationes supernaturales conferentes ad salutem, inanis esset illorum præfectura & custodia: Ergo omnibus infidelibus dantur auxilia sufficientia.

Secundò probatur eadem Minor. Si Deus infidelibus auxilia ad salutem sufficientia denegaret, maxime propter peccata quæ committunt, quibus gratia impedimentum ponatur: Sed hæc ratio non obstat: Ergo &c. Minor probatur, nam multi sunt Hæretici & Catholici qui plura & graviora peccata committunt, quam Gentiles & Ethnici, ac proinde plura & majora ponunt gratiæ impedimenta, quibus non obstantibus, auxilia ad salutem sufficientia recipiunt.

Tertiò eadem Minor principalis suadet. Christus est caput omnium hominum, etiam infidelium, ut docet D. Thomas 3. p. quæst. 8. art. 1. At proprium est capitis in sua membra influere: Ergo Christus influit in omnes homines, etiam infideles, aliqua auxilia supernaturalia ad salutem sufficientia.

Respondeo concessa Majori, negando Minor. 210 Ad cuius primam probationem dicendum cum D. Thoma, loco in argumento citato, art. 4. ad 3. *sicut præficti & infideles non privantur interiori auxilio rationis naturalis, ita etiam non privantur exteriori auxilio totius nature humane divinitus concessi, scilicet custodia Angelorum, per quam est non jam ventur, quantum ad hoc quod vitæ æternæ bonis operibus mereantur, juvantur tamen quoad hoc quod ab aliquibus malis retrahuntur, quibus & sibi ipsis & aliis nocere possunt, nam & ipsi Demones arcentur per bonos Angelos, ne nocent quantum volunt. Ex quibus constat, custodiam Angelorum in infidelibus non esse frustraneam, quamvis in illis non existent illustrationes, juvantes ad opera conducentia ad salutem: sufficit enim illos ministerio Angelorum juvari ad bonum morale efficiendum, & pauciora committenda peccata, ut mitius in inferno puniantur.*

Ad secundam probationem dicatur, peccati esse impedimentum sufficiens ad denegationem gratiæ sufficientis, non tamen necessitans Deum, ut eam semper peccatoribus denegat: quare aliis qui majoribus sunt irretiti peccatis, multoties conceditur; unde licet ratio sufficiens ex culpa sumatur, quæ quod sufficientiam meretur ut homines non solum supernaturali gratiâ, sed & naturalis priventur; ratio tamen efficax est divina voluntas, de qua absque ulla impietate nos credimus velle quandoque homines per negationem

- potentes ad pœnitendum, non autem primò. A
Unde verissimum est quod docet D. Thomas loco allegato, erroneum esse dicere, quod aliquod peccatum sit in hac vita de quo quis pœnitere non possit: potentia scilicet intrinsicâ, vel extrinsicâ jam explicatâ.
- 227 Dices: Ut quis inexcusabiliter obligetur ad aliquem actum, debet esse intrinsicè potens ad illum eliciendum: Sed peccatores obdurati & excæcati, inexcusabiliter obligantur ad agendam pœnitentiam: Ergo debent esse ab intrinsicè potentes ad pœnitendum de peccatis, per principium & auxilium sufficiens, intrinsicè in illis receptum.
- 228 Respondeo negando Majorem: potest enim quis inexcusabiliter obligari ad aliquem actum, quamvis careat potentia intrinsicâ ad illum, si talis defectus & carentia ex ejus culpa oriatur. Quod declarant Theologi variis exemplis. Primò quidem servi, qui contempto jussu domini sui, ad civitatem eum mittentis, & intimantis periculum, & foveam in via constitutam, omnibusque necessariis ad eam vitandam instruens; si tamen servus ille contra præceptum domini voluntariè se in foveam projiciat, non exiit obligatione præcepti, justèque punitur, etiam postquam fractis tibiis impotentem ad ambulandum se reddidit.
- 229 Aliud exemplum adducunt de homine ebrio, qui non definit esse reus homicidii quod committit, licet pro tunc, & ex eo quod sit expertus sensus rationis, sit impotens aliud faciendi: quia scilicet in hunc impotentia & ebrietatis statum liberè se conjecit. Hoc exemplo utitur S. Thomas 3. cont. Gent. cap. 160. his verbis: *Quamvis illi qui in peccato sunt, viare non possint per propriam potestatem, quin impedimentum gratiæ præstent vel ponant, nisi auxilio gratiæ præventantur: nihilominus tamen hoc eis imputatur ad culpam, quia hic defectus ex culpa præcedente in eis relinquitur; sicut ebrius ab homicidio non excusatur quod per ebrietatem committit, quam suâ culpâ incurrit.* Idem docet Abulensis in cap. 2. Deuter. quæst. 10.
- 230 Tertium exemplum est dæmonis & damnatorum, qui tenentur ad Deum se convertere, & non peccare, licet non possint sine auxilio gratiæ quod eis non datur, quod non obstante verè mortaliter in singulis actibus peccant, ut docet S. Thomas quæst. 16. de malo art. 5. quia in hunc statum ex voluntaria culpa devenerunt. Similiter ergo quamvis aliqui peccatores indurati & excæcati careant potentia intrinsicâ, & auxilio sufficienti ad pœnitentiam, & ad evitanda omnia peccata mortalia; quia tamen in talem impotentiam ex voluntaria culpa incidunt, & auxiliis sufficientibus in pœnam præcedentium peccatorum privati sunt; ideo nec à peccatis excusantur, nec ab obligatione pœnitendi eximantur. Unde Augustinus lib. 1. operis imperfecti in Julianum pag. 155. ait: *Peccandi necessitatem, illius peccati esse pœnam, quod nulla necessitate commissum est.*
- 131 Instabis: Si impotentia proveniens ex culpa præcedenti non excuset à peccato, sequitur quod motus primò primi sensualitatis, ignorantia invincibilis, & infidelitas negatîva, erunt peccata: illa enim proveniunt ex culpa præcedenti, scilicet peccato originali, quod est nobis voluntarium in capite: Sed hoc est falsum & erroneum: Ergo & illud.
- 232 Respondeo negando sequelam. Nam ut egre-

giè docet S. Thomas in 2. dist. 10. quæst. 1. art. 1. in corp. *Oportet quod secundum hoc quod aliquid rationem culpa habet, secundum hoc ratio voluntatis in ipso reperitur. Sicut autem est quoddam bonum quod respicit naturam, & quoddam quod respicit personam; ita etiam est quoddam culpa natura, & quoddam culpa persona. Unde ad culpam personalem requiritur actum persona committitur: ad culpam vero naturalem (id est peccatum originale) non requiritur voluntas in natura illa. Quibus verbis aperte declaratur, ad culpam personalem requiri voluntatem personalem, & non sufficere voluntatem naturalem. Unde cum motus primò primi sensualitatis, ignorantia invincibilis, infidelitas negatîva, & alia quæ in nobis ex peccato originali relinquantur, non sint voluntaria voluntate personalem, sed tantum voluntate naturalem, non habent rationem culpæ, sed pœnæ, ut docet idem Doctor 2. 2. quæst. 10. art. 1. ubi ait: *Infidelitas, accipitur secundum negationem puram, sicut in illis qui nihil audiverunt de fide, non habet rationem peccati, sed magis pœnæ; quia talis ignorantia derivatur, ex peccato primi parentis consecuta est.**

§. III.

Solvitur argumentum de pueri ad usum rationis perveniente.

Objicies tertio: Quilibet puer ad usum rationis perveniens, tenetur ad Deum se convertere, ut docent Thomistæ cum Angelico Præceptore 1. 2. quæst. 89. art. 6. Ergo tunc recipit auxilium sufficiens ad talem conversionem, & consequenter nulli adulto auxilium sufficiens ad salutem denegatur.

Respondeo puerum ad usum rationis pervenientem non teneri se convertere in Deum ut auctorem supernaturalem (nisi forte tunc datur tanta detur à Deo illuminatio, quod illum ut auctorem supernaturalem agnoscat) sed solum obligari ad conversionem in Deum ut finem naturalem, & luminis naturalis ac boni honesti, quod tunc incipit cognoscere, auctorem. Quare licet quilibet homo ad usum rationis perveniens, à Deo recipiat auxilium speciale ordinis naturalis, quo fit potens ad talem conversionem, non tamen quilibet recipit auxilium supernaturalem quo possit in Deum ut auctorem & finem supernaturalem se convertere, quod tantum auxilium est ad salutem sufficiens. Unde ad Argumentum, concessio Antecedente, & prima Consequentia, neganda est secunda.

Dices: Si auxilium illud sit ordinis naturalis, sequitur hominem ex viribus nature posse ad gratiam se disponere: Sed hoc est falsum & erroneum, ut disp. 2. ostendimus: Ergo & illud. Sequela probatur. Conversio in Deum ut ultimum finem, est dispositio ad justificationem & gratiam; unde D. Thomas loco citato ait: *Puer perveniens ad usum rationis, seipsum ordinat ad debitum finem, per gratiam consequetur conversionem originalis peccati.* Ergo si puer perveniens ad usum rationis, possit cum solo auxilio speciali ordinis naturalis, in Deum ut ultimum finem se convertere, poterit etiam ex viribus nature ad gratiam se disponere.

Respondeo negando sequelam Majoris, ad cuius probationem, distinguo Antecedens. Conversio in Deum ut ultimum finem naturalem &

mul & supernaturalem, est dispositio ad gratiam, concedo: ut naturalem tantum, nego. Si- militer distinguo Consequens: Ergo si puer ad ultimum rationis perveniens, possit cum solo auxilio ordinis naturalis, in Deum ut ultimum finem naturalem & supernaturalem se convertere, poterit ex viribus naturæ ad gratiam se disponere, concedo. Si possit solum se convertere in Deum ut auctorem naturæ, nego.

Instabis: In statu elevationis naturæ humanæ ad ordinem supernaturalem, homo non potest se convertere in Deum ut finem naturalem, nisi etiam se convertat in Deum ut finem supernaturalem, sicut docent nostri Thomistæ in Tractatu de gratia: Ergo si puer ad usum rationis perveniens, cum solo auxilio entitativè naturali, possit in Deum ut finem naturalem se convertere, poterit etiam cum eodem auxilio se convertere in Deum ut auctorem supernaturalem.

Respondeo distinguendo Antecedens. Non potest &c. in sensu composito, seu potènti, consequenti, & habente suum effectum, concedo Antecedens. In sensu diviso, seu potèntia antecedente & ab actu separata, nego Antecedens, & Consequentiam.

Quamvis ergo conversio actualis in Deum ut finem naturalem, sit semper conjuncta cum conversione in illum ut finem supernaturalem, potèntia tamen proxima & completa ad primam conversionem, potest esse sine potèntia proxima & completa ad alteram: unde quamvis necesse sit quòd in eodem instanti in quo datur auxilium efficax ad unam conversionem, detur etiam efficax in ordine ad aliam, non tamen requiritur quòd quicumque habet auxilium sufficiens ad conversionem naturalem, habeat etiam ad supernaturalem: in hoc enim distinguitur auxilium efficax à sufficienti, quòd tamen dat possibilitatem consequentem, seu applicatam ad actum, & cum illo indissolubiliter conjungitur; alterum verò tribuit solum possibilitatem antecedentem, carentem applicatione ad actum, & ab illo separatur.

§. IV.

Aliud argumentum solvitur.

Obijciunt ultimò quidam Recentiores, cum Antonio Richardo, seu Stephano Dechamps, Jesuita, cujus supra meminimus: Calvinus, & alii heterodoxi, gratiam sufficientem communem, seu omnibus hominibus generaliter concessam, repudiant, eamque Pelagianismum redolere, & ex fecibus Scholasticorum hauritam esse conclamant. Imò Calvinus lib. 2. instit. cap. 1. num. 6. ejus assertores, phreneticos appellat: Phreneticos (inquit) nihil moror, qui gratiam pariter & promiscuè expostam esse garrunt. Ergo qui gratiam illam communem rejiciunt, Calvinus, & alii hujus temporis hæreticis, patrocinari videntur.

Respondeo primò idem argumentum retorquendo in Adversarios. Nam olim Faustus, & alii Semipelagiani, hanc gratiam communem & omnibus generaliter concessam docebant, ut constat ex D. Prospero in Epist. ad Augustinum & in carmine de ingratia cap. 10. ubi alloquens Semipelagianos, habet hos versus.

*Gratia qua Christi populus sumus, hoc cohibetur
Limite vobiscum, & formam hanc adscribitis illi:*

Tom. II.

4 *Vt cunctos vocet illa quidem, invitetque, nec ullum
Præteriens, studeat communem afferre salutem
Omnibus, & totum peccato absolvere mundum.*

Item Faustus in libris de gratia & libero arbitrio, in eos qui hanc gratiam omnibus communem negabant, acriter invehitur, eosque Gentiles, impios, & hæreticos, in sulcè appellat. Nam lib. 1. cap. 3. Sic habet: *Nunc veniendum est ad illos, qui dum gratiam aliis dari, aliis negari asserunt, munus gratiæ cum Pelagio perdididerunt.* Et cap. 17. *Ille verò impius est, qui eam (scilicet gratiam) non omnibus ingeri, non omnibus restatur impendit.* Eandem gratiam omnibus communem, & voluntati humanæ subditam, & ab ea quantum ad efficaciam & usum dependentem, docent his temporibus Arminiani & Sociniani, qui (teste P. Francisco à S. Augustino Macedo, Franciscano, in libro cui titulus est: *Mens divinitus inspirata Sanctissimo Patri Domino nostro Innocentio X. super quinque propositiones Cornelii Jansenii*) à Calvinismo, ad Semipelagianismum transferunt. Ergo ut à Semipelagianorum semitis recedatur, non debet gratia illa omnibus communis admitti, sed à Christianorum scholis relegari.

Quòd si Adversarii respondeant, Faustus & alios veteres ac novos Semipelagianos, non errasse eò quòd gratiam illam communem docuerint; sed quia illam naturam subjiciebant, & assererebant eam dari intuitu bonorum operum naturalium, seu intuitu cujusdam fidei & bonæ voluntatis, quod in homine à natura, & ex viribus liberi arbitrii, esse existimabant. Similiter etiam nos respondemus, Calvinum, aliosque hujus temporis hæreticos; ab Antonio Richardo relatos, non errare, nec aliquam promereri censuram, ex eo præcisè quòd doceant gratiam Christi non esse omnibus hominibus generaliter concessam, nec ita communem, sicut legem, vel naturam, sed in aliis quæ huic doctrinæ Catholice malitiosè permiscerent. Mos enim solemnis omnium hæreticorum est, ut falsis vera, & vera falsis misceant, miscendoque perturbent omnia, quòd venenum quasi melle circumlitum, ab incautis cum lecuritate hauriatur. Unde hæreticorum doctrina lepræ jure confertur: quia ut ait Augustinus: *Nulla falsa doctrina est, qua non aliqua vera intermiscerit. Vera ergo falsis inordinatè permixta in una disputatione vel narratione hominis, tanquam in unius corporis colore apparentia, significant lepram, tanquam veris falsisque colorum fucibus humana corpora variantem atque maculantem.* Propter hoc idem Augustinus illud Psalmi 54. *Quoniam in multis erant mecum*, explicat de hæreticis, qui non in omnibus, sed in multis cum doctrina Ecclesiæ conveniunt, & in multis ab ea discedunt. Igitur propter errores qui in libris hæreticorum continentur, non debent veritates Catholice, quæ in eisdem libris inseruntur, rejici vel abnegari, sed potius oportet verum à falso, triticum à palea, aurum à terra, & pretiosum à vili separare: juxta illud Jeremix 15. *Si separaveris pretiosum à vili, quasi os meum eris.*

241

Ut ergo Doctrina Catholica Thomistarum, ab erroribus damnatis Calvini, factè secernatur, sciendum est tria potissimum in hac materia à Calvino & aliis heterodoxis edoceri. Primum est, non dari in Deo voluntatem antecedentem de salute omnium hominum, nec generalem in Christo redemptionem, per quam omnibus hominibus media ad salutem sufficientia præ-

242

Div. unica art. 1.

Libro 1. quæ. 6. 46.

præparantur. Ex quo inferunt Christum pro solis electis esse mortuum, & pro illis solum media ad salutem necessaria præparasse. Secundò docent nullam in statu naturæ lapsæ dari gratiam sufficientem, & moraliter excitantem, sed solum gratiam efficacem & physicè prævenientem: ex quo etiam deducunt, Deum in statu naturæ lapsæ jubere hominibus impossibilia, homines peccare in eo quod vitare non possunt, & iustis interdum deesse gratiam quâ possint implere præcepta. Denique asserunt gratiam non omnibus hominibus indifferenter & promiscuè esse expositam, nec illam esse ita communem sicut naturam: multisque, præsertim illis quibus nunquam annunciatus est Christus, eam denegari. Duo priora hæretica sunt, & à Concilio Tridentino proscripita: tertium verò Catholicum, nec ab Ecclesia damnatum, sed liti ac disputationi Theologorum relictum. Imò ut supra vidimus, D. Augustinus in Epistola ad Vitalem: hanc propositionem, *Scimus gratiam Dei non omnibus hominibus dari*, inter præcipuas fidei regulas collocat: Sed hoc de gratia efficaci quâ aliquis de facto operatur, non potest intelligi: hanc enim gratiam Vitalis, & alii Pelagiani, quos ibi Augustinus impugnat, non dicebant esse omnibus communem, quin imò illam, ut infra ostendemus, omnino repudiabant, quia eam cum libero arbitrio conciliare non valebant. Ergo juxta Augustinianæ doctrinæ principia, nulla datur gratia sufficientis omnibus communis, & omnibus indifferenter exposita, qualem Recentiores admittunt. Unde falsum est illud quod ex Maldero Antverpiensi Episcopo refert idem Antonius Richardus in disp. de lib. arbit. libro 1. sect. 4. §. 1. sententiam scilicet illam, quæ adultis saltem omnibus, tribuit sufficientem gratiam quâ salvari queant, apud Hispanos, & ubique in Christianis Academicis adeo receptam esse, ut omnes D. Thomæ Discipuli, unanimes consensu illam doceant, & ita certam existiment, ut oppositum sine errore affirmari non valeat.

243. Non diffiteor quidem Thomistas, hæc duo tanquam certa fide tenenda unanimitè profiteri: omnibus scilicet, tam parvulis quàm adultis, media seu auxilia ad salutem sufficientia, per voluntatem Dei antecedentem, & generalem Christi redemptionem esse divinitus oblata, seu præparata, & omnibus iustis, instante aliquâ gravi tentatione, & alicujus præcepti supernaturalis obligatione, de facto collata & concessa. Cæterum quòd illa media seu auxilia omnibus indifferenter & promiscuè, etiam infidelibus & paganis, concedantur, ac in eis intrinsicè recipiantur, pauci sunt ex Schola D. Thomæ, qui huic adhærent sententiæ; imò (ut supra ostendimus) Bannez, Sumel, Gonzalez, Alvarez, Joannes à S. Thoma, Aravius, qui in Salmanticensi vel Compluteni Academia floruerunt, & Illustrissimus Dominus Godoy, qui primam Theologiæ Cathedram in eadem Salmanticensi Academia, summa cum laude nuper occupabat, & nunc, ob insignem quâ fulget eruditionem & sapientiam, Episcopali infulâ decoratus est; oppositum expressè docent, ut supra retulimus.

ARTICULUS VII.

An omnibus iustis, instante præcepti supernaturalis obligatione, semper auxilium sufficienter concedatur?

Certum & exploratum est apud omnes, auxilia sufficientia iustis, semper & quolibet momento à Deo non conferri, quia (ut supra annotavimus) auxilium sufficientis consistit, vel in bonis cogitationibus intellectus, ac passionibus voluntatis, vel in motione & qualitate supernaturali ad actus illos potentias animæ applicante: iusti autem non habent semper & singulis momentis hæc sanctas cogitationes, & pios affectus, seu divinas motiones, ut per quando dormiunt, vel etiam in vigilia, quando ad aliam negotia distracti sunt: Ergo non semper & quolibet momento auxilia sufficientia à Deo recipiunt. Quæritur ergo, an saltem pro eo tempore quo instat obligatio alicujus præcepti supernaturalis, talia auxilia semper illis à Deo concedantur? Pro resolutione.

Dico: Deum semper tribuere iustis auxilia sufficientia, pro eo tempore & loco quo instat alicujus præcepti supernaturalis obligatio.

Probatum primò ex nova Constitutione Innocentii X. hæreticos damnantis eos qui dicunt universaliter: *Aligua Dei præcepta iusti voluntatis & conantibus esse impossibilia, & deesse illis gratiam quâ possibilia sunt, id est sufficientem*. Idem definitur in Tridentino sess. 6. cap. 11. his verbis: *Nemo temerariâ illâ, & à Patribus sub anathemate prohibita voce uti debet: Dei præcepta hominibus sufficientia ad observandum esse impossibilia*.

Secundò probatur ex Concilio 2. Aranen. can. ultimo, sic loquente: *Hoc etiam secundam fidem Catholicam credimus, quod accepta per baptismum gratia, omnes baptizati, Christo auxiliante & cooperante, quæ ad salutem pertinent, possint & debeant, si fideliter laborare voluerint, adimplere*. Ergo nulli homini justo defunt auxilia ad salutem sufficientia.

Tertiò probatur ex Augustino de natura & gratia cap. 26. ubi exponens differentiam quæ inter medicum corpus sanantem, & Deum animam justificantem reperitur, sic ait: *Melior homo cum sanaverit hominem, jam de cætero sustentandum elementis & alimentis corporalibus, ut eodem sanitas apto subsidio convalescat atque per se Deo dimittitur, &c. Ipse autem Deus, cum ad perfectam sanitatem, hoc est ad perfectam vitam, justitiamque perduxerit, non deserit si non deserat,*

*ut pie semper justèque vivatur. Sicut enim veritas corporis, etiam plenissimè sanus, nisi candore lucis adjutus, non potest cernere: sic etiam homo, etiam perfectissimè justificatus, nisi æterna interposita divinitus adjuvetur, rectè non potest vivere: sanat ergo Deus, non solum ut deleat quod peccavimus, sed ut præstet etiam ne peccemus. Hæc verba Augustini usurpat Tridentinum ubi supra, dicens: *Semel justificatos Deus gratiâ suâ non deserit, nisi prius deseratur ab eis: quod quidem licet aliqui sic interpretentur, ut per gratiam justificantem non desinat Deus inhabitare peccatos, nisi prius ipsi per peccatum mortale, in instanti saltem naturæ, & in genere causæ materialis antecedente, deseruerint Deum: tamen**